

Алгоритм організації індивідуальної форми навчання

Індивідуальна форма навчання дає змогу опанувати навчальну програму в особливому, індивідуальному для дитини порядку. Законодавство визначає три різновиди індивідуального навчання:

- екстернат;
- сімейна (домашня) форма;
- педагогічний патронаж.

Перевести учнів на індивідуальне навчання можливо як на початку, так і протягом навчального року. Але для екстернату і сімейної форми є обмеження – не пізніше ніж за 3 місяці до річного оцінювання.

ЕКСТЕРНАТ

Обираючи **екстернат**, учні опановують увесь матеріал самостійно й віддалено, після чого їхні знання мають оцінити в школі під час **щорічної атестації**. Таку форму навчання часто обирають люди, які виїжджають за кордон або хочуть швидше пройти програму з окремих предметів чи навіть кількох класів і отримати український атестат.

До прикладу, це можуть бути діти, які професійно займаються мистецтвом чи спортом або ж мають високий навчальний потенціал і бажають прискорено закінчити школу. Також екстернат можна організовувати для іноземців чи осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні, біженців та громадян України, які проживають на непідконтрольних територіях чи лінії розмежування.

Документи, необхідні для зарахування на екстернат:

- заява від одного з батьків (опікунів) або самої дитини, якщо вона повнолітня;
- свідоцтво про народження або паспорт дитини (копія);
- документ, який підтверджує наявність **підстави** для організації екстернатної форми навчання (наприклад, лист від федерації клубного спорту);
- документ про освіту, якщо він є (в протилежному разі школа спершу проводитиме оцінювання рівня знань учня).

СІМЕЙНА ФОРМА

Сімейна форма покладає організацію освітнього процесу на батьків (законних представників), які хочуть і можуть навчати дітей удома. Ця форма стала рятівним колом для багатьох батьків дітей з особливими освітніми потребами, поки інклюзія перебуває на початковому етапі впровадження.

Також цією можливістю користуються сім'ї, які з певних причини не хочуть, аби дитина перебувала в школі (через булінг, неможливість індивідуальної освітньої траєкторії тощо). І хоча часто ці батьки не мають педагогічної освіти – вони максимально включені в потреби своїх дітей, чітко уявляють їхні можливості, інтереси та здібності, особливості мотивації.

На бажання й за власний кошт батьки можуть залучати інших осіб (учителів, репетиторів, тьюторів тощо) до навчання дитини. Водночас оцінювати знання все-таки буде школа, і відбуватиметься таке оцінювання **посеместрово** (раз на пів року) або частіше на бажання батьків.

Документи, які знадобляться для оформлення сімейного (домашнього) навчання:

- заява від батьків дитини. Підставою автоматично вважається письмово висловлене бажання батьків організувати цю форму навчання для своєї дитини.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПАТРОНАЖ

Педагогічний патронаж – це індивідуальне навчання, до якого вчителі, на відміну від інших форм, залучені на всіх етапах. Найчастіше такий різновид навчання підходить дітям, які за станом здоров'я не можуть щодня відвідувати школу й навчатися в колективі.

Особливість цієї форми в тому, що дитина не лише регулярно займається з учителями, але й періодично долучається до учнівського колективу для соціалізації (наприклад, під час класних і загальношкільних заходів), має право користуватися всією шкільною інфраструктурою (бібліотекою, спортзалом, їдальнею тощо), може розраховувати на психологічний супровід.

Педагогічний патронаж також організують для:

- осіб до 18 років, які проживають у населених пунктах (або перебувають під вартою чи засуджені до позбавлення волі), де кількість учнів не дозволяє утворити клас, – тобто, менше п'яти осіб;
- дітей, які перебувають на стаціонарному лікуванні;
- дітей-біженців, дітей іноземців та осіб без громадянства, які утримуються в пунктах тимчасового перебування.

Кількість навчальних годин на тиждень для учнів на педагогічному патронажі така:

- 10 годин для учнів 1–4 класів;
- 14 годин для учнів 5–9 класів;
- 16 годин для учнів 10–11 класів.

Документи, які потрібно надати навчальному закладу для організації педагогічного патронажу:

- заява від одного з батьків;
- довідка (висновок) лікарсько-консультаційної комісії про стан здоров'я.

Якщо до переведення на педагогічний патронаж дитина навчалася в школі **за місцем проживання, то вчителі приходитимуть до неї додому** за розкладом, узгодженим із батьками. Якщо ж школа розташована далеко (а переходити в іншу, ближчу, не хочеться), то тут уже як домовитесь: дитина може приїжджати у визначені дні, аби займатися очно, а також можна використовувати засоби для онлайн-навчання.

Варто додати, що положення про індивідуальне навчання також передбачає можливість поєднувати різні форми (наприклад, екстернат у поєднанні з однією з інституційних форм, сімейною (домашньою) формою,

педагогічним патронажем). Це може бути виходом, якщо учень чи учениця хоче самостійно вивчати тільки певні предмети, а не всі.

Ця можливість реалізується через **індивідуальний навчальний план**, який формують для учня в школі, обов'язково консультуючись хоча б з одним із батьків. Про поєднання різних форм навчання батькам треба також зазначати в заяві.

Індивідуальна форма навчання залишається безоплатною для батьків, а вчителі, залучені до занять із дитиною, отримуватимуть доплату відповідно з доданими годинами навантаження.

Ну й наостанок: учні, які навчаються на індивідуальній формі, мають право брати участь в олімпіадах, змаганнях, турнірах та конкурсах на загальних підставах. Також їх можна нагороджувати похвальними грамотами, подяками, золотою та срібною медалями за успіхи в навчанні.